

CZŁOWIEK
W ŚWIECIE
WSPÓŁCZESNYM

JANUSZ
KORZENIOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do wiedzy o społeczeństwie dla liceum
ogólnokształcącego i technikum

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Marta Milewska

Recenzja merytoryczna – dr Kazimierz Waluch

Jan Bielecki

Jadwiga Iwanowska

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Oblicza totalitaryzmów

Klasa / czas trwania lekcji

III liceum/IV technikum – 45 minut

Cel ogólny (główny):

- Uświadomienie skutków urzeczywistniania zasad totalitarnych ideologii politycznych.

Cele operacyjne (szczegółowe).

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *totalitaryzm, kult jednostki, indoktrynacja, militarizm, materializm dialektyczny*;
- określa historyczne aspekty genezy reżimów totalitarnych;
- charakteryzuje wybrane ideologie totalitarne;
- porównuje założenia różnych ideologii totalitarnych;
- przedstawia wpływ reżimów totalitarnych na życie społeczeństwa;
- dokonuje krytyki państw totalitarnych z punktu widzenia zasad demokracji i praw człowieka.

Metody/techniki/formy pracy

Metody integrujące wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin; uczniowski projekt edukacyjny.

Metody kształcące umiejętność wymiany poglądów; dyskusja panelowa, dyskusja plenarna.

Środki dydaktyczne

Podręcznik, teksty źródłowe, prezentacja multimedialna, internet, komputer, projektor multimedialny

Opis przebiegu lekcji

- A. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem i celami lekcji oraz formami pracy.
 - B. Trzy pięciosobowe zespoły uczniowskie opracują (przez dwa tygodnie) i zaprezentują na forum klasy założenia ideologii faszystwu, nazizmu i komunizmu – w oparciu o przykłady historycznych uwarunkowań ich powstania i rozwoju. Uczniowie powinni dokonać porównania tych ideologii w obszarze historyczno-politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym oraz skonfrontować je ze współczesnymi zasadami demokracji oraz standardami funkcjonowania i ochrony praw człowieka.
- Zagadnienia do opracowania przez każdy zespół:

- a) Podłoże polityczno-historyczne powstania ideologii totalitarnych w XX wieku.
 - b) Model ustroju politycznego państwa totalitarnego.
 - c) Idea człowieka.
 - d) Wzór obywatela państwa totalitarnego.
 - e) Łamanie praw człowieka.
 - f) Model gospodarki.
 - g) Kultura w służbie ideologii.
 - h) Cele polityki zagranicznej.
 - i) Krytyka ideologii.
- C. Uczniowie w formie dyskusji plenarnej oceniają skutki, jakie przyniosło urzeczywistnianie ideologii totalitarnych w XX wieku.
- D. Nauczyciel podsumowuje i ocenia (zgodnie z przedmiotowym systemem oceniania) merytoryczne i prezentacyjne efekty pracy uczniów zaangażowanych w realizację projektu, uwzględniając samoocenę uczniów.

Komentarz metodyczny

Lekcja powinna się odbywać w pracowni przedmiotowej w czasie 45 minut.

Uczniowie wraz z nauczycielem przedmiotu powinni opracować: **Kartę projektu** uwzględniającą szczegółowe wątki tematyczne do poszczególnych ww. zagadnień, zasady samooceny uczniów i kryteria oceny dokonanej przez nauczyciela.

Efekty projektu powinny zostać przedstawione przez uczniów w formie dyskusji panelowej z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej.

Uczniowie przy opracowywaniu poszczególnych zadań powinni poprosić nauczyciela historii o merytoryczne wsparcie.

Uczniowie realizujący projekt poznawczo-badawczy rozwijają określone umiejętności oczekiwane na współczesnym rynku pracy oraz kompetencje kluczowe:

- krytycznego odczytywania i wartościowania tekstów źródłowych;
- opracowywania i prezentowania informacji o życiu społecznym, w tym publicznym, z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej;
- wymiany poglądów;
- aktywnego słuchania innych.

Uczniowie szczególnie uzdolnieni powinni pełnić role liderów zespołów zadaniowych.

Nauczyciel oceniając różne formy aktywności uczniów realizujących projekt powinien w ostatecznej ocenie uwzględnić takie elementy jak: sformułowanie tematu, określenie celów projektu, innowacyjność projektu, dobór źródeł informacji, przestrzeganie harmonogramu prac, stopień realizacji zaplanowanych celów i działań, jakość prezentacji projektu na forum klasy lub szkoły.

Przykładowe działania, które nauczyciel powinien uwzględnić w pracy z uczniami

o **specjalnych potrzebach edukacyjnych** zostały przedstawione w autorskim programie nauczania pt. *Człowiek w świecie współczesnym*.